

KAMU GELİRLERİ-I

Konu Başlığı: Kamu Gelirleri (Tanım-İçerik-Kapsam ve Çeşitleri)

Kavramlar: Devletin Mali Faaliyetleri ve Finansman Teknikleri, Kamu Gelirlerinin Tanımı, Kapsamı ve Niteliği, Kamu Gelirleri-Devlet Gelirleri Ayrımı, Kamu Gelirlerinin Yönelindikleri Amaçlar, Kamu Gelirlerinin Ekonomik Etkileri, Kamu Gelirlerinin Ayrım ve Çeşitleri

Kavramlara İlişkin Açıklamalar:

Devletin Mali Faaliyetleri ve Finansman Teknikleri: Birlikte yaşamaktan kaynaklanan toplumsal ihtiyaçların karşılanması devletin toplum için harcama yapmasını, bu durum ise harcama yapılmasını mümkün kılacak bir finansman kaynağının sağlanmasını (gelir elde edilmesini) devlet açısından zorunlu kılar.

Devlet her şeyden önce kendi varlığını devam ettirmek (bekasını sağlamak) için gelire ihtiyaç duyar. Yine devlet Anayasa uyarınca topluma ve toplumu oluşturan bireylere karşı yüklenmiş olduğu görevleri yerine getirebilmek için de gelire ihtiyaç duyar.

Devletin ihtiyaç duyduğu gelir-finans kaynağı çoğu kez kamuya özgü tekniklerle sağlanır. Bu teknikleri özel kesimin kullanması teknik ve özellikler hukuki açıdan mümkün değildir. Bunlar sadece kamu tarafından kullanılabilir. Vergilendirme bu tekniklerden en önemlisidir.

Kamu Gelirlerinin Tanımı: Devletin ve diğer kamu kuruluşlarının, kamu hizmetlerinin finansmanını sağlamak için elde edip kullandığı çeşitli ekonomik kaynaklardır.

Bu gelirler ile devlet, kamu hizmetlerini sunması için gerekli olan mal ve hizmetleri satın alır. Diğer bir deyişle elde edilen bu gelirler yapılan kamu giderleri vasıtasıyla kamusal hizmetlere dönüşür. Kamusal hizmetlerin gerçekleştirilmesi açısından kamu gelirleri vazgeçilmez niteliktedir.

Kamu geliri çoğunlukla ulusal ekonomi içinde ve millî gelir üzerinden elde edilir.

Kapsamı ve Niteliği: Kamu gelirleri ekonomik açıdan bir kaynak niteliği taşır; kaynaklardan da daha ziyade sermaye üretim faktörüne benzer.

Kamu gelirleri tek bir gelir türünden oluşmaz. Çok sayıda kamu geliri vardır.

Devletin tüm gelirlerini mutlaka tek bir kaynaktan sağlaması olanaklı değildir. Kamu hizmeti anlayışındaki değişiklikler geçmişe göre daha fazla nicelik ve nitelikte gelirin toplanmasını gerektirir.

Kamu gelirlerinin ortak bazı nitelikleri olduğu gibi her bir gelirin kendine özgü nitelikleri de vardır. Bu bağlamda kamu gelirlerinin çeşitli tasnifleri yapılabilir.

Kamu Gelirleri-Devlet Gelirleri Ayrımı: Bir kamu tüzel kişisi olarak devletin gelirleri kamu gelirleri içinde en büyük paya sahiptir. Ancak devlet yanında başka kamu tüzel kişilerinin de kendi gelirleri ve harcamaları vardır. Örneğin; yerel yönetimler (belediye, il özel idareleri, köyler) ve kamu yararı için çalışan çeşitli kurumlar (ticaret ve ziraat odaları, barolar, sosyal güvenlik kuruluşları). Bu kuruluşların bazı gelirleri de kamu geliri niteliğine yaklaştığı ancak geniş anlamda kamu geliri kavramına dahil edilir.

Devlet geliri sadece merkezi yönetim bütçesine giren kamu gelirleridir. Devlet geliriyle en büyük kamu tüzel kişisi olan devletin elde ettiği gelirler kastedilir. Kamu yararı için çalışan kuruluşların ve yerel yönetimlerin gelirleri ise bu kavramın dışında tutulur.

Kamu Gelirlerinin Yöneldikleri Amaçlar: Kamu gelirleri iki ayrı amaca sahip olabilirler:

- Mali (fiskal) amaç: kamu harcamalarının finansmanı için gelir sağlama amacıdır.
- Mali olmayan (ekstra fiskal) amaç: kamu gelirleri kamu harcamalarının finansmanı için gelir sağlama amacının ötesindeki bir amaçla (insanları bazı hususlara teşvik etmek veya bazı hususlardan caydırmak amacı) toplanır.

Kamu Gelirlerinin Ekonomik Etkileri: Kamu gelirleri ülke ekonomisi üzerinde çok çeşitli etkiler yaratır.

Bireylerden ve topluluklarından kamu gelirlerinin toplanması ulusal ekonomide tüketim-üretim, tasarruf-yatırım, istihdam, fiyatlar genel seviyesi gibi birçok ekonomik hususa etki yapar.

Kamu Gelirlerinin Ayrım ve Çeşitleri

Kamu gelirleri yöneldikleri amaçlar, sahip oldukları benzerlik ve farklılıklar dikkate alınarak çeşitli türlere ayrılabilir.

Bu bağlamda çeşitli kamu geliri ayrımları yapılmaktadır. Bunlar:

- Yurt İçi-Yurt Dışı Gelirler,
- Olağan Gelirler-Olağanüstü Gelirler,
- Vergi Gelirleri-Vergi Dışı Gelirler
- Cebri Gelirler-İradi Gelirler:

KAMU GELİRLERİ

**DEVLETİN EGEMENLİK GÜCÜNE DAYANARAK
ELDE ETTİĞİ (CEBRİ) GELİRLER**

1. Vergiler
2. Harçlar
3. Resimler
4. Şerefiyeler (Harcamalara katılma payları)
5. Vergi benzeri gelirler (Parafiskal gelirler)
6. Para ve vergi cezaları
7. Zorunlu Borçlar
8. Fon gelirleri
9. Mali Tekel Gelirleri
10. Emisyon ve Devalüasyon Gelirleri

**DEVLETİN EGEMENLİK GÜCÜNE DAYANMAKSIZIN
ELDE ETTİĞİ (CEBRİ OLMAYAN) GELİRLER**

1. Mülk ve teşebbüs gelirleri
2. Özelleştirme Gelirleri
3. Zorunlu Olmayan borçlar
4. Yardım ve baüişlar
5. Devletler arası Yardımlar
6. Diğer Gelirler